

לא עוברים לשלב הבא לפני שמציגים תכנית לפירוז

written by מאיר בן שבת | 16.11.2025

האם המעבר ליישום השלב השני של תכנית טראמפ בעזה הוא אינטרס ישראלי?

על פי המתווה שסוכם ביחס לרצועת עזה, השלב השני אמור לספק לפלסטינים את אחד ההישגים החשובים מבחינתם, לאחר עצירת המלחמה: נסיגה ישראלית משמעותית משטחי עזה, כולל האזורים הדרומיים, הצפוניים והמזרחיים שנמצאים כיום בשליטת צה"ל, למעט רצועה ביטחונית צרה לאורך מרחב-הגבול (הפרימטר הביטחוני). שלב זה אמור לסלול את הדרך לנסיגה המוחלטת בשלב השלישי.

שליטת צה"ל באזורים אלה כיום לא רק משפרת את ההיערכות הביטחונית מול התרחישים השונים, אלא שהיא משאירה בידה של ישראל מנוף לחץ משמעותי על חמאס ועל המדינות המתווכות, כדי למלא את דרישותיה. אפשר להעריך שהמאמץ מצד חמאס לאיתור ולהשבת גופות חללינו החטופים, נובע גם מכך.

עתה, לאחר שהושבו כל החטופים החיים ומרבית החטופים החללים, הנסיגה מהאזורים הללו היא מחיר שישראל נתבעת לשלם, אינטרס של הפלסטינים ושל הערבים להסכם, לא של ישראל.

בנקודת הזמן הנוכחית, מה שמעניין את הממשל האמריקני יותר מכל, הוא ייצובה של הפסקת האש. בראייתו, זהו יעד הביניים שבשבילו צריך לעבור לשלב השני וליצור מומנטום של יישום התכנית. כך תתקבע בשטח מציאות של אי-לוחמה שתאפשר לנשיא ארה"ב לממש את תכניתו המדיניות הגדולות ובראשן הנורמליזציה עם סעודיה. כפי שטראמפ עצמו אמר: "בזמן המלחמה הם לא יכלו להצטרף ועכשיו זה אחרת".

ואולם, מנקודת מבטה של ישראל, הפסקת-האש איננה המטרה. פירוק יכולות האויב ופירוז השטח מנשק¹ הן עדיין המטרות העיקריות ביחס לזירה זו ושתיהן טרם הושגו.

יתרה מכך, חוץ מהצהרות על המחויבות להשיג מטרות אלה, לא הוצגה שום תכנית באשר לכך.

בהיעדר הגדרות ברורות ומחייבות, המונח "פירוז" מתחיל לקבל פרשנויות יצירתיות. דוברים מצריים התבטאו כי אפשר לקיימו באמצעות הסכמה על נצירת האש ולא דווקא על מסירת הנשק (מעין "הודנא"), גורמים אחרים ערכו הבחנה בין נשק התקפי לנשק הגנתי או בין נשק-כבד לנשק קל ויש שהרחיקו לכת והציעו לשלב את הגורמים החמושים של אירגוני הטרור בתוך הכוחות הפלסטיניים שיוכשרו לקבל לידיהם את השליטה ובכך לפתור את הבעיה.

מלבד היצירתיות השופעת, המכנה המשותף לכל הרעיונות הללו הוא הניסיון למצוא פתרון

שיאפשר ללכת עם ולהרגיש בלי, המאמץ לרצות את ישראל מבלי להתעמת עם חמאס, מתוך הנחה היא שארגון הטרור לא יסכים לוותר על נשקו.

ואמנם, לא רק שבאופן פומבי מיהרו דוברי חמאס והג'יהאד האסלאמי לדחות על הסף את דרישת הפירוז ופירוק הנשק, אלא שמיד לאחר כניסתה של הפסקת האש לתוקף, זוהו סימנים ראשונים של שיקום היכולות הצבאיות. חמאס פתח בימים האחרונים בקמפיין ללחוץ על ישראל לאשר הכנסתם של חומרים ואמצעי דו-שימושיים, בטענה כי אלה נחוצים לצרכים הומניטאריים דחופים, בשעה שברור כי לפחות חלק מהם ישמש לשיקום יכולות היצור העצמי של אמצעי הלחימה בתוך הרצועה.

הסעודים והאמירוניים זיהו את המגמה הזו. לא בכדי הן משכו לאחור וצמצמו את מעורבותן בתהליכים הקשורים לרצועת-עזה. גם אם לא אמרו זאת במפורש, לא קשה היה לזהות את ספקנותם ביחס להשגת יעד הפירוז במתווה שסוכם בתכנית טראמפ.

גם ישראל לא יכולה להסתפק בפתרונות למראית עין. גישתה ביחס לסוגיית הפירוז בעזה, תשפיע גם לא רק בזירה זו, אלא גם על מאמצייה להביא לפירוק חיזבאללה. הזמן המתאים לסיכום סוגיה זו הוא עכשיו, כאשר חמאס וחיזבאללה בעמדת חולשה יחסית וכשישראל עדיין מחזיקה במנופי לחץ משמעותיים כדוגמת השליטה הנרחבת בשטחי רצועת-עזה.

לפי ההסכם, נסיגה הישראלית במסגרת שלב ב' מותנית בפריסת כוח הייצוב בינלאומי בתוך הרצועה.

המחלוקות על הרכב הכוח, בעקבות ההתנגדות הישראלית המוצדקת להשתתפות כוחות טורקיים, מעכבת את השלמתו של התנאי הזה.

לצד המשך ההתנגדות הזו, ישראל צריכה להציג דרישה לתכנית מפורטת ליישום הפירוז ולפני הכל להצהיר איזה מרכיבים מבחינתה כלולים בפירוז. עליה לשלול מכל וכל את כל הנוסחאות "היצירתיות" ולהבהיר: רצועת עזה צריכה להישאר נקייה מכל יכולת צבאית: נשק קל או כבד, תחמושת, אמצעי ייצור, מנהרות, כלי שיט ואוויר, אמצעי קשר ומודיעין וכד'. בשפה פשוטה, בהירה וחדה שתובן היטב לא רק בעזה ובבירות, אלא גם באנקרה, בדוחא ובקהיר.

המאמר פורסם בישראל היום, בתאריך 17 לנובמבר 2025.